

ABONAMENTUL.

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Baze tari — baze drepte.

Arad, 31 Ianuarie.

Puterile beligerante din cele două mari grupări, cari cuprind azi aproape Europa întreagă au declarat adeseori în cursul războiului și mai anunță și azi prin bărbații lor respunzători că nu vor pune sabia în teacă până când nu vor fi pus bazele tari ale unei păci statornice. La începutul uriașului conflict am văzut că fiecare din aceste puteri au încercat să se scoată de sub responsabilitatea gravă de a fi tulburat pacea bătrânului continent, aruncând vina una asupra alteia, cu mai mult ori mai puțin succes. Nici una n'a voit și nu voiește ca să se prezinte în fața omenimei viitorului pe frunte cu pecetea sugrumării păcii, și deaceia s'a spus din toate părțile, că au fost siliți, au fost constrâși să prindă arma. Și acum tot în interesul păcii, a! unei păci statornice — la pace vecinică nime nu mai visează — se poartă războiul mai departe. Pacea a fost părăsită numai de silă, după mari și multe lupte sufletești, pacea e căutată — pacea viitorului apropiat — prin și mai cumplite lupte sângeroase. Pacea ar fi, prin urmare, ținta de căpetenie a omenimei, pacea statornică, pacea rodnică, chiar după mărturisirea acelor cari conduc soarta popoarelor.

Și noi credem în sinceritatea acestor mărturisiri, pentru că sufletul omenesc în trăsăturile lui de căpetenie e același și în cei cari stăpânesc mulțimile și în masa popoarelor: setos de pace și de înaintare iar nu de distrugere. Oricine se îngrozește de râsul roșu al războaelor, și chiar cei mai fervenți sprijini-

tori ai militarismului, în fața lumii culte n'au cutezat să iasă cu altă apreciere mai favorabilă a războiului decât că e un rău necesar.

Nenorocul omenimei zace nu în ipoteza că omul e animal și că, deci, cu greu va putea fi scos din obiceiurile moștenite, ci în faptul că omul nu se satură nici odată, că râvnește la al altuia, că egoismul său calcă în picioare legile dreptății. De sigur nu din setea nici chiar din dorința de ucidere se pornesc războaiele — de pe partea acestui pretins atavism omenimea ar putea trăi mereu în pace, ci pacea se surpă prin egoismul omenesc, prin faptul că vine o clipă când crezi că și ce-i al altuia e al tău, când puterea ce-o simțesti în tine și mărirea în care trăiești te face să cetesti foarte tulbure în cartea în care-s scrise legile dreptății. Fiindcă știi înainte că nime nu-ți dă ce-i al lui de bună voie și fiindcă simțesti în tine atotstăpânitor demonul care nu te lasă să renunți la ceea ce ți-ai pus în cap să posezi, pornește războiul, nu pentru a ucide ci pentru a câștiga. În adâncul sufletului său oricare mare cuceritor, fie individ fie popor, regretă adânc că nu poate avea câștigul ce dorește fără vărsare de sânge, însă visul ce-l ademenește e cu mult mai strălucitor decât ca să poată fi oprit pasul lui hotărâtor prin astfel de considerații. Mai sunt apoi în lume atâtea bunuri cari constituie averea unui popor sau a altuia numai din motivul că unul sau altul a pus mai întâi mâna pe ele, și în cazul acesta restabilirea ordinii de drept e chiar de dorit.

Nenorocul omenimei zace în faptul că dreptatea, deși e una singură, e văzută în atâtea chipuri câte ne poruncește egoismul nostru. Cu siguranță că dreptatea una fiind,

nu poate fi pe partea tuturor popoarelor în luptă, și cu toate acestea care din ele nu-i convinsă că dreptatea e numai pe partea lor? Care nu luptă, care nu se însuflește pentru biruința dreptății? Căruia i-ar veni în minte să declare că nu e dreptă cauza sa? Ei bine, aceste popoare nu pun sabia în teacă până ce nu le vor reuși să pună bazele tari ale unei păci statornice. Baze tari însă, cum bine simte ori și cine, nu pot fi decât bazele drepte. E evident deci că lupta se dă pentru realizarea lucrului celui mai greu cu putință: pentru biruința dreptății care ar putea pune baze solide unei păci statornice.

Baze tari pentru pacea viitorului apropiat nu pot fi decât bazele drepte: drepte și din punctul de vedere al biruitorilor și al învinșilor, drepte și pentru popoarele din aceeaș țară și pentru cele străine. Dintre cele două mari grupări de puteri în luptă aceea ar putea spune, biruind și dictând pacea, că a pus bazele unei păci statornice, și ar arăta evident că aceasta i-a fost ținta, care ar stabili o astfel de ordine de drept între popoare și țări, încât să nu se mai teamă de nimic pe viitor. Nu numai atât, dar prin nimic să nu mai arete — încă de pe acum — că are de gând să se apere pe viitor, fiind sigură că nici o agresiune, internă sau externă împotriva ei, n'ar mai fi cu putință, fiind dreptatea tuturor satisfăcută.

Dar, se înțelege, deși acest lucru e dorit de orice suflet omenesc, oricine va vedea că-i cu neputință. Egoismul omenesc e prea tare încă pentru ca să poată fi văzută și slujită dreptatea tuturor. Am putea spune că popoarele și țările iau chiar de pe acum pregătiri ca războaiele viitorului să nu le afle

A. P. Bănuțiu.

Artistul ardelean.

Poeții Ardealului sunt în ziua de azi copiii răsfățați ai publicului românesc. În schimbul multelor bunătăți și al cinstei desăvârșite cu care Românii contemporani își încarcă poeții — „fruntașii politici” ai neamului au următoarele prea modeste pretențiuni față de amantii muzelor:

1. Să nu facă politică;
2. Să nu încerce a răsturna autoritatea bine stabilită a partidului național românesc din Transilvania și Ungaria — și
3. Să nu introducă în presa noastră nici o idee socialistă, anarhistă sau nihilistă.

O să mă întrebă desigur, pentru ce?

Pentru că, frate dragă, poeții n'au și nici nu pot avea *idei politice*. Ei au exclusiv *idei literare*, mai bine zis oarecare avânt și un stil mai mult sau mai puțin *peccabil* — fapte perfect dovedite prin analiza politică a poeziilor unor poeți, din partea diferiților bărbați de stat ardeleni. Aceiași oameni politici au stabilit prin documente plausibile, că viața noastră națională-politică, deocamdată nu rabdă schimbări violente, cari taie adânc în tradi-

țiile și normele dezvoltării noastre firești. Cu cât este ea mai înceată, cu atât progresează mai sigur. — Haute finances-ele transilvănene cred că poeții n'au ce căuta în organizația noastră bănească. Altmintrelea ne-om pomeni într-o bună zi cu „Solidaritatea” preschimbată într'un lac financiar, în care va orăcăi de-a mai mare dragul corul poezilor români de ambele confesiuni.

„Lucru' aiestă ar fi aghevărată fatalitache — esclamă 'ngrijat d. Dr. Averilă — mai cu osebire, mă rog frumos, în actuala criză finanțială... ié!”

Alt *economist* malițios, zice: „Un poet, ori cât de subțire ar fi el din naștere, câștigând prea multe parale, se îngrașe. Dar literatura noastră prea-i tânără și delicată, iar poporul nostru prea „sufere”, decât să-l poată reprezenta figuri ce *patimesc de obezitate*.”

Burghezii nu-i iartă unui scriitor călătorești. Ei se întreabă nedumeriți: „— De unde, banii?”

S'apoi: „— Eu călătoresc? Dumneata călătorești? Cine călătorește opt-nouă luni, la an? — face scandalizat d. Dr. *Candid Burtilă*. Caut să-i explic: „Dle Dr. Burtilă! Un poet nu e ca mine, sau ca d-ta. Pe poet îl mână dorul de priegie. El aleargă după Fata Morgana... (aci d. Burtilă îmi taie vorba, compunându-și o mimică, ce mă bagă în răcori):

— Slăbește-mă, domnule, cu fata lui Morgan! Las' că Morgan e mort... dar chiar să trăiască, crezi că ar fi nebun să-și dea fata după un „innoadă nime”?

Tablou!

Mărunțișuri caracteristice.

În Ardeal, majoritatea covârșitoare a poezilor, e *naționalistă*. Cel mai intransigent reprezentant al poesiei naționaliste este desigur d. *George Bortos*. Puternice accente naționale a avut și amicul *Aurel Ciato*. În timpul din urmă se impune tot mai mult revoluționarul *Ion de Leményi*.

În disparentă minoritate față de naționaliști, sunt „*futuriști*” ardeleni, în frunte cu șeful școlii, d. *Emil Isac*.

De orice convingeri estetice, ori cărei grupări literare ar aparține însă poezii ardeleni, — ei se respectă și se iubesc cu sinceră *dragoste*.

Așa, d. Isac recunoaște cu modestie șefia poetică a dlui *Goga*, reputatul său concurent. Acesta declină însă dela sine onoarea, socotindu-l pe d. Isac, fără doar și poate, de cel mai mare poet al Ardealului.

Asemenea face marele nostru *George Cosbuc*, care ne mărturisea chiar deunăzi, că-i plac poeziile tânărului său coleg Ioan de Leményi,

nepregătite. Cu ce conștiință se face aceasta? Cu conștiința că popoarele pe partea cărora va rămânea biruința, n'ar avea de gând să țină și ce-i al altuia, în tot sau în parte? Dar atunci n'ar fi lipsă de nici o pregătire pentru viitor, nici în Anglia, nici în Rusia, nici în alte țări, căci nimănui nu i-ar trece prin cap să le atace.

Baze tari — baze drepte cu greu se vor putea crea acum pentru o pace statornică. puterile Înțelegerii nădăjduiesc să sdrobească formidabila putere armată a Germaniei, și așa cred să pună baze tari păcii viitorului; puterile centrale speră să poată tăia pentru totdeauna pofta de expansiune a imperiului moscovit și să rupă arterele de viață bogată ale Angliei, și în chipul acesta sperează să pună baze tari păcii. Dar, se înțelege, în judecățile aceste e luat ca bază în rândul cel dintâi binele care și-l dorește o țară sau alta, și dreptatea e voită numai întrucât îmi folosește mie. Dreptatea e unilateral văzută și unilateral slujită. Punctul de vedere, ideal omenesc, cu greu se va arăta și acum: ca drepturile de viață și dreptatea tuturor popoarelor să fie văzute și mulțumite.

Însă aceasta dreptate ideală poate nu va veni niciodată pe pământ; egoismul nostru trebuie întâi biruit și apreciere adâncă față de orice om și orice popor trebuie să ne cucerească întâi sufletele noastre. Azi încă suntem departe de aceasta țintă; azi sunt chiar popoare cari, conștii că stăpânesc cu nedreptate bunul altuia, nu se gândesc decât cum să-și păstreze și pe viitor acest drept; popoare cari chiar în caz de biruință simt de-acum că au lipsă de mijloace extraordinare pentru a-și păstra învingerea. Și punând în aplicare de pe acum aceste mijloace, li se par că pun baze tari pentru pacea viitoare a lumii. Baze tari pentru pacea statornică viitorului nu pot fi însă decât cele drepte, cari nu au lipsă nici de sulită nici de tun pentru a fi păzite și apărate, cari se apără de sine fiindcă le apără toate popoarele și toate țările.

scriindu-i chiar o binevoitoare prefață pentru volum.

Fericită, dar mai cu seamă vrednică de invidiat este intimitatea și dragostea ce stăpânește în republica literelor ardelenesti.

Talentul poetic al autorului stă cam în raport invers cu lungimea părului purtat. Poetul care se tunde cu mașina zero și poartă mustățile rase, e de obicei satiric. Exemplu: *Haralamb Calamăr*.

Poetul care nu bea decât apă, n'are nici un talent. Excepție ar fi abștinentul *George Stoica*, dacă n'ar fi prozator.

Cu cât face mai puțină politică, cu atât poetul e mai simpatizat de „fruntași”. Mărturie vie este poetul *Horia P. Petrescu*.

Cu cât îl atacă mai vehement, cu atât mai curând poetul devine membru al comitetului național. Cazul *Goga*. (Cu d. *Soricu* s'a făcut excepție numai fiindcă trăia în România.)

— Poetul nu restituie, din principiu, banii împrumutați. Cel ce-i înapoiază e o mediocritate lipsită de orice talent. Cine injură pe un poet e un „analfabet” iresponsabil.

Poeții noștri au darul special de a prevedea întâmplările viitoare. Oamenii viitorului sunt prin urmare toți cei ce aprobă pe poeți și le iscălesc polițele.

Din parte-uni încă țin cu fanatism la „viitorul de aur” al neamului, deaceia propun să întemeiem de urgență „Banca poezilor în viață”

Idealul integral.

De Ioan Petrovici,
profesor universitar.

Reproducem următoarele părți mai interesante dintr'un articol din „Moldova”:

...Față de hotărârea și de îndârjirea onora de a reduce în hărți și publicații idealul nostru tradițional, mărginindu-l spre răsărit de hotarul dela 1812, de un hotar pe care lăcomia vecinului l'a putut impune statului nostru, dar niciodată năzuințelor noastre; față de declarațiile repetate ale unor oameni, care însemnează ceva în țara asta, că Basarabia răpită, nu este un obiect de revendicare, „ori care ar fi cursul și rezultatele războiului actual”, că țara noastră nu poate privi decât peste Carpați, ca singura direcție firească, — alți oameni politici, au opus, și nu fără răsunet în conștiința publică, idealul integral, dela Tisa până la Nistru. Nu este permis să facem danie străinilor, din cuprinsul idealului nostru, o moștenire tot așa de sfântă, ca toate celelalte moșteniri naționale!

Să vedeți acum replica celorlalți.

Idealul integral, dela Tisa la Nistru! Frumos lucru, dar totodată lucru absurd. Asta însemnează „ori tot, ori nimic”. Formula idealului integral, nu este o formulă „de acțiune”. Nu se poate merge în ambele părți, și la dreapta și la stânga. Nu putem revendica simultan toate provinciile românești subjugate, din moment ce nu sunt toate robite de aceiași împărăție. A vorbi mereu de Basarabia, a o scoate neincetat înainte, a declara neconținut că nu trebuie să renunțăm la ea, e un mijloc de a paraliza orice acțiune. Nu se poate lua tot, trebuie să ne mulțumim cu o parte. Acei cu idealul integral, propun un țel imposibil, cu care suntem amenințați a rămânea în granițele actuale.

Deci nimic mai absurd decât „idealul integral”. Și de ce? Fiindcă el însemnează „sau tot, sau nimic”, după cum a repetat-o de curând gazeta dlui Toma Stelian.

Sistema de polemică e clară: Strecori un înțeles absurd, unei formule pe care acei ce și-au luat-o ca steag de luptă, îi dădeau cu totul altă semnificare.

Ai pus ușor în lumină absurditatea, și declarați mai repede decât Cezar: Am venit, am văzut, și am învins.

Totuși nu din hotărârea de a înlăpăta „de odată” întreg idealul nostru și nici din ambițiunea de a nu mai anexa nimica, dacă nu se poate anexa „tot”, nu din aceste motive a isvorit formula idealului integral.

Această formulă nu exprimă absurdă și nepractică idee: „sau toate, sau nici una”, ci ideea cu totul deosebită: „ori care” din provinciile

subjugate, numai să fie una. În timp ce formula „Acțiunii federaliste” îngustând programul revendicărilor noastre, face cu neputință recucerirea Basarabiei, chiar dacă în ciuda prevederilor ceasul ei va sosi; formula idealului integral exprimă hotărârea clară de a ne folosi de circumstanțe prielnice pentru oricare din provinciile robite, exclude orice privilegii pentru năzuința lor de a fi eliberate, și asigură țării perspectiva de a se mări în orice caz, oricare vor fi rezultatele războiului în curs.

Formula „Idealului integral” e o minunată formulă de pregătire, pentru orice eventualitate, afară bine înțeles de aceea, de a rămânea așa cum suntem azi. Ea înlătură primejdia, nu de a avea preferințe, ci de a deveni prizonierii unei preferințe.

Nimic mai firesc și nimic mai explicabil, decât să existe preferințe în ce privește ținuturile idealului nostru național. Cutare, care a străbătut Bucovina, a colindat prin culmile și văile sale și a cercetat rămășițele trecutului ei și s'a minunat de absurditatea graniței care o desparte de Moldova independentă, va dori în primul rând să luăm Bucovina. Altul care cunoaște mai bine Ardealul, ori s'a mărginit să reflecteze asupra valorii lui strategice, etnice și geografice, va visa mai înainte de toate Ardealul. În sfârșit, acela care trăiește pe malul Prutului, a cărui apă îngustă și molăe, este așa de puțin vrednică ne fac paza noastră către răsărit, acela care vede zilnic malul de dincolo și îi vine vestea suferințelor lui, acela va zice, Basarabia întâi.

Dar dacă preferințele sunt legitime, nu sunt legitime și obsesiunile. Prefer Ardealul, prefer Bucovina, prefer Basarabia asta merge! În schimb nu vreau decât Ardealul, nu vreau decât Basarabia, asta e o idee nenorocită și contra tiraniei sale ia măsurile salvatoare, formula idealului integral.

Dacă această formulă ar însemna cu adevărat „ori tot, ori nimic”, evident că ar fi cu mult mai puțin practică, decât formula federalistă, care se mulțumește numai cu „o parte”. Însă cu adevărata ei semnificare, care este: oricare parte” a năzuințelor noastre legitime, e de o sută de ori mai practică decât formula federalistă, care indică o „anumită parte”, și nu voeste — oricare ar fi circumstanțele — să știe de o alta.

Am și auzit replica, de data asta îndreptată nu în contra unui program atribuit, ci împotriva adevăratului mod de a vedea al partizanilor idealului integral. Replica e destul de cunoscută. Iată-o:

„Prin urmare sau la dreapta sau la stânga? Politică de pândă, politică imorală, politică lipsită de orice cavalerism!”

cu capital societar de un milion și un fond de rezervă de zece milioane. Scopul acestui institut va fi exclusiv: „Susținerea echilibrului politic al națiunii române din Ungaria, prin acordarea de împrumuturi cambiale tuturor poezilor ardeleni, cari ar dori să scrie sau să facă politică”.

Situația literaturii transilvănene.

Strălucită!

Poezia stăpânește culmile. Proza se ține și ea alături de sora ei din regat. *Romanul* nostru e în plină evoluție făcând legitimă concurență celui din țară. D. *Duiliu Zamfirescu*, romanțierul din regat e, sub acest raport, de o perfecție omogenitate de păreri cu d. *Goga*.

Se crede că după moartea lui *Teohar Alexi* și a lui *Iosif Vulcan*, poezia noastră dramatică va stagna o vreme. Înșelăciune optică! Fecundul nostru scriitor *Horia P. Petrescu* își așteaptă numai definitivitatea la „Fondul de teatru” pentru a putea desvolta o febrilă activitate dramatică.

Scriitorii noștri teatrali au de altfel un imens teren de activitate, dispunând fiecare de trei straturi înțeleghătoare.

Pentru *popor* lucrează d. *Emanuil Sucu* din Măgărei. În deosebire de *William Shakespeare* (care juca numai rolurile secundare ale nemuritoarelor sale piese), talentatul nostru amic *Sucu*, joacă rolurile principale din muritoarele, dar simpaticele sale piese, țiganul în că-

ruță, Țiganul la târg de vite, Nunta țiganului și celelalte chestiuni neorustice dramatizate.

Pentru clasa noastră mijlocie n'avem încă un autor special. Ar fi consult ca d. *Victor Tordășianu* să sondeze terenul printre „meșteri”. Te pomenești că autorul e între ai săi, iar aceștia nu-l cunosc pe dânsul.

Pentru lamura intelectualilor a început să scrie reputatul nostru poet *Octavian Goga*. Neputând cădea de acord cu comitetul fondului de teatru în ce privește punerea în scenă a piesei sale — și cu guvernul maghiar, în ce privește concesiunea pentru reprezentare — a plecat la *București*, montându-și chiar în aceste zile piesa, la „Teatrul Național”.

Toți se întrebă curiosi: „— Ce fel de piesă? Cum e scrisă, în proză, sau în versuri? Bună-i? Rea-i?”

Invidia prevede o *cădere*. Indiferenții zic: Va fi un succes mediocru.

Unul mă întrebă: „Cunoști piesa?”

— „Nu!” — îi răspund — „mi-a spus însă autorul, cu ani înainte, conținutul ei”.

— Ei, ce zici?

— Eu nu prevăz un mare succes.

— „Dar cum poți risca profetia asta, dacă zici că nu cunoști piesa?”

— Nu risc nimic, fiindcă cunosc bine *chestia națională* și știu ce *efecte* poate scoate din tema asta recunoscătoare, un poet de mare talent”.

La aceasta, numai două observări.

1. Moralitatea unei acțiuni politice să ni se dea voe să o măsurăm nu cu un ideal abstract de moralitate, ci cu acțiunile concrete ale popoarelor care ne înconjoară.

2. Lărgirea hotarelor țării noastre până la limitele năzuințelor pe care le avem, nu reprezintă începutul unei ere absolut nouă, ci repararea unor nedreptăți destul de vechi. În făptuirea visurilor noastre naționale, este readucerea la vatra românească a unor provincii care au fost cu sila sinulse dela locul și menirea lor adevărată. Căci nici Bucovina nu ne-a fost luată cavalereste, nici Basarabia nu ne-a fost răpită cu cavalerism, nici Românii Ardealului nu sunt tratați de Unguri în chip cavaleresc.

Pentru redobândirea bunurilor noastre, care ne aparțin în mod firesc și ni s'a luat cu silnicie, nu există multă alegere de mijloace și rafinare de scrupule morale.

Întâi „restitutio in integrum”, întâiu să ni se dea ce este al nostru, după legea naturală și divină, și odată restabiliți în drepturile noastre imprescriptibile, atunci poate să înceapă regnul moralei absolute și al cavalerismului necondiționat în relațiunile internaționale.

Dar să ne facem noi campioni acestei morale „mai înainte” de a ne vindeca rănile noastre și a readuce la sânul nostru aceia ce ni s'a luat prin forță și se păstrează fără dreptate, iată un lucru care nu ni se poate cere și nu putem fi acuzați în numele lui.

Ne seduce pe toți care avem oarecare educație sufletească, regnul universal al moralei desăvârșite. Dar nu-l putem chema prea de vreme, fiindcă mai înainte de timpul său, ar putea face mai mult rău decât bine, servind la consolidarea unor nedreptăți vechi, și la împiedecarea temeliilor nouă, pe care terbuie să se ridice omenirea viitoare, în mijlocul căreia, absolut fiecare „trebuie să aibă ce este al său”.

(„Revista Cerculul de studii al partidului conservator”)

Italia și chestia albaneză

Italia nu-și retrage trupele din Albania.

Arad, 31 Ianuarie.

Știri dela granița italiană sosite la Geneva anunță că la Valona se construiesc puternice întărituri cari să înlesnească apărarea orașului în cazul unui eventual atac din partea Austro-ungarilor și Bulgarilor. Aproape întreaga populație civilă din regiunea Valonei a fost evacuată.

Agencia telegrafică italiană comunică:

Suntem îndreptățit din Isvor autorizat să desmînșim în mod absolut toate svonurile răspândite în jurul unei posibile retrageri a trupelor italiene din Valona.

Oficiosul „Giornale d'Italia” publică următoarele: Unele ziare din străinătate au afirmat că Italia s'ar gândi să-și retragă trupele din Albania.

Această știre este cu totul din domeniul închipuirii.

Putem asigura că Consiliul de miniștri, care s'a întrunit Vinerea trecută 8/21, la Roma, ocupându-se cu chestia Albaniei, a constatat că Italia, după ce și-a îndeplinit cea dintâi parte din sarcina sa, va inspira propria sa acțiune de cerințele generale ale puterilor aliate, ținând seamă de situația politică internațională și de pactele pe cari dânsa și le-a impus sie însăși.

În această privință „Tribuna” e informată că consiliul de miniștri a discutat pe larg chestia cu Albania.

Problema lalbaneză — adaogă „Tribuna” — cu toate că prezintă o însemnătate deosebită pentru Italia întru cât se leagă de interesele vitale ale poporului italian în Adriatică, nu poate să nu atragă atenția puterilor aliate.

Acțiunea italiană n'ar putea deci să nu fie intrigată de aceea a puterilor Quadruplei.

Consiliul de miniștri s'a ocupat totdeauna cu declarațiile pe cari au trebuit să le facă în discursurile lor, d. Salandra la Turin și d. Barzilai la Milan asupra politicii guvernului — politică concordă și sprijinită de încrederea națiunei întregi.

Tratative germane-austro-ungare-române.

Are d. Carp vre-o misiune?

D. P. Carp la ministrul de externe și la ministrul de războiu comun. — Un comunicat al guvernului român. — Un important consiliu de miniștri român. — Imprumut român la Londra. — Ministrul Rusiei la d. ministru Costinescu. — Întrunirea comitetului conservator marghilomanist. — Sosirea unei comisii române la Stockholm. — Ambele grupuri de puteri vor să cumpere întreaga recoltă a României.

Arad, 31 Ianuarie.

Din Sofia se comunică ziarelor bucureștene:

Conform informațiunilor ziarului „Balkanska Posta” relațiunile între România și puterile centrale s'au îmbunătățit.

Tratativele sunt în curgere între Germania, Austro-Ungaria și România. Paralel cu aceste tratative decurg consfătuiri între Viena și Berlin.

Călătoria lui Petre Carp la Viena este considerată ca începutul apropierei între România și puterile centrale.

Se anunță din Viena: Sosit la Viena d. Petre Carp s'a stabilit cu locuința în Brucknerstrasse Nr. 4. D-sa a făcut vizită de rigoare diferiților oameni politici amici ai săi între cari și baronului Burian, ministrul de externe al monarhiei, cu care s'a întreținut timp îndelungat.

În unele cercuri se caută a se atribui dlui P. P. Carp vre-o misiune diplomatică din partea României, ceea ce este inexact. D-sa a venit la Viena pentru afaceri personale. Vizitele făcute oamenilor politici au avut un caracter strict personal, fără de nici o tendință politică.

Vizitei dlui Carp la baronul Burian, o coincidență a făcut să i se atribue o importanță politică. Se știe că după vizita dlui Carp la baronul Burian, conducătorul Balplatzului a avut o consfătuire cu contele Stiirgkh, primul ministru austriac, și cu baronul Krobatin, ministrul de războiu comun, cari au plecat la Budapesta pentru a trata cu guvernul ungar.

Vizita dlui Carp nu are nici un amestec în misiunea miniștrilor austriaci la Budapesta, care are de scop a tranșa unele chestiuni economico-financiare, și totodată a stabili quantumul de cereale, cari le va preda Ungariei pentru cerințele armatei.

Ziarul „Viitorul”, oficiosul guvernului român, publică următorul comunicat:

— Unele ziare urmărind scopul de a irita spiritele, comunică cetitorilor lor știrile cele mai fantastice.

Astfel câteva din aceste ziare pe cari nici un interes general nu le poate reține dela campaniile lor, au născocit fabula unor conversațiuni și note diplomatice de cari numai ele au cunoștință.

Asemenea procedee pot fi utile tirajului, dar nu țării.

Ni se anunță din București: Marți seara a avut loc acasă la d. I. Brătianu un important consiliu de miniștri.

A fost examinată exclusiv situațiunea politică. Asupra hotărârilor luate n'a transpirat nimic.

Se anunță din Haga: Ziarul englez „Daily Telegraph” află următoarele:

Un împrumut român în valoare de 9.200.000 funzi sterlingi va fi emis în curând în Londra. Ca garanție vor servi cele 80.000 vagoane cereale cari sunt predabile la 17 Aprilie v. și a căror vânzare a fost semnată la 17 Ianuarie v. de dnii Costinescu, Brătianu și președintele Comisiei Centrale pentru exportul cerealelor de o parte și de Sir Barklay Pithead de altă parte. Prețul de cumpărare se urcă la 10 milioane funzi sterlingi.

Ni se anunță din București:

Luni la 6 ore p. m., d. Poklewski Koziel, ministrul Rusiei în București, a avut o lungă întrevedere cu d. E. Costinescu, ministru de finanțe român.

Aflăm din ziarele bucureștene: Comitetul executiv al partidului conservator de sub conducerea dlui Al. Marghiloman a fost convocat pentru ziua de 2 Februarie n. a. c.

Din Stockholm se anunță, că zilele acestea a sosit acolo comisiunea română, care are de scop să studieze chestiunea transitară prin Suedia a mărfurilor din Anglia și Franța, destinate României.

Se asigură că guvernul român a fost sezitat de o nouă ofertă din partea consorțiului austro-german, de a cumpăra restul grâului disponibil în țară precum și o mare cantitate de porumb.

De altă parte se anunță că reprezentantul unui consorțiu francez a făcut guvernului român o ofertă de cumpărare a unei însemnate cantități de cereale.

D. Emil Costinescu stăruie ca oferta să fie primită în condițiuni egale cu ale contractului de 80 mii vagoane. Din câte a transpirat până acum, e vorba ca d. ministru Constantinescu să sprijine punctul de vedere al consorțiului său dela finanțe.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevoiască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se recere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acții.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 31 Ianuarie.

Mult ne bucură și tot atunci ne înduioșează adânc faptul că cei dintâi, cari sar în ajutorul orfelinatului sunt iarăș soldații, eroii cari sângerează pentru tron și patrie, ei cari sunt în focul primejdiei de viață. Nu se poate ca această nobilă pornire a ostășimei să nu afile răsunetul cuvenit în suietul Românilor de pretutindeni.

Soldații răniți și bolnavi aflători în spitalul de rezervă din Sibiu au adunat pentru orfelinat suma de 100 cor., care s'a trimis consistoriului arhidiecezan.

Despre aceasta ne avizează soldatul Izidor Dopp prin următoarea scrisoare:

Adânc înduioșati de soartea sârmanilor copilași ai căror tătâni și-au aflat moartea vitelescă pe câmpul de războiu și a căror îngrijire este suprema datorie a inimilor bune de pretutindeni, pentru ca să picurăm și noi o scântie de mângiere fie măcar cât un grăunte de muștar întru ajutorul lor ne-am decis să contribuim pentru orfelinatul din Sibiu cu ceea ce ne permit împrejurările de față. Aproape toate contribuțiile s'au făcut de răniți și bolnavii, în majoritate români, aflători în spitalul de rezervă din loc (Sibiu), dar întru colectare pe lângă subscrierul au ostenit locotenentul în rezervă Nicolae Gergel și teologii angajați în serviciul crucei roșii Irimie Milea și Ioan Bânda. Să dea Dumnezeu, ca contribuțiile acestea cari sunt asemenea dinarului văduvei din sf. scriptură să miște inimile fraților din toate părțile, căci

Strop cu strop
Fac al mărilor potop!”

Au contribuit cu solda lor militară pe cele din urmă 10 zile ale lunii Ianuarie, care face câte 66 bani, următorii: I. Biza, N. Almășan, F. Dobrotă, I. Ilie, G. Purcilă, A. Bobanga, N. Nicoară, F. Lazar, D. Sădean, V. Mesaros, O. Ihora, D. Badin, S. Muntean, I. Muntean, L. Tancea, I. Călugăr, P. Pampu, I. Pogăcean, I. Tăhîș, Petru Iancu, S. Șandru, P. Grămadă, N. Avram, I. Varga, N. Căciulă, V. Cornea, T. Tomaș, N. Todor, I. Părău, O. Crăciun, S. Ambruș, I. Copoș, L. Banu, I. Starecin, Kicsi Mózes, T. Greanu, G. Sârbu, I. Muntean, I. Kleinhempel, C. Szalma, S. Kassa, D. Bueșă, S. Schwartzkopf; — cu câte 20 bani: N. Căzan, Farkas G., X. Y., I. Rațiu, L. Albuș, I. Scher, I. Bălint, I. Németh, M. Löwy, I. Bocu, I. Lungu, Bódi S., N. Pascal; — cu câte 40 bani: I. Sicu, N. Burcutean, X. Y., I. Voina, M. Róth; — cu 50 bani: G. Călinuș; — cu 72 bani: X. Y., — cu câte 1 cor: Ioan Demian, Victor Lungu, G. Tonchina, Antal Airiser, S. Zsigmond, László Képes, Serg. Gergely, Coman Bontea, Ioan Zav, Simion Milea, Ioan Dumitrașcu, V. Botârla, I. Flinț, X. Y., N. Bălăban, Simion Pipernea, Pavel Barbulea, I. Măhăra, Anghel Sianu, Gh. Manciu, Iodu Ciolcioșan; — cu câte 1 cor. 10 fil: Simion Sas, Nicolae Trimbițaș, Gheorghe Pascu, V. Pop; — cu câte 2 cor.: Gh. Bilbioacă, I. Covaciu, Gligor Butnea, Salamon Hertz, Lazar Morar, Sam Demian, Constantin Stoian, Ioan Hanzu, I. Mihuş, A. Munișan și sora de caritate dna Schütz; — cu câte 2 cor. 10 fil.: Andreiu Muntean, Izidor Popp și teologii Ioan Bânda și Irimie Milea; — cu 10 cor.: d. locotenent în rezervă Nicolae Gergel.

Câteva rânduri.

— In amintirea doamnei † Ana Filip. —

De Al. Ciura.

În vremile din urmă, am avut de înregistrat atâtea decese, încât condeiul ni s'a obosit; ne vine să-l asvârlim, căci nu mai răsbim cu pomelnicul celor ce se duc...

Nu ne ajunge prăpădul miilor de voinici, ce ni se prăbușesc zilnic pe câmpul de luptă? Cei de acasă — printr'o tainică hotărâre par'că — grăbesc și ei, în rânduri tot mai dese, srpe drumul larg deschis al morții.

Cei ce pleacă iau, cu toții, câte o părticică din sufletul nostru, încât ne simțim din ce în ce mai stingheri, și adese ni se impune — în mod aproape firesc — întrebarea: când va veni odată și rândul nostru?

*

A murit Ana Filip, cea mai venerabilă matronă a Munților Apuseni — și cu ea se coboară în groapă una din figurile cele mai marcante a nenorociților și iubitorilor noștri Munți, purtători de aur pe vremuri, azi sălaş de mizerie, cuib de vulturi ce au pierit, ori și-au luat sborul pe aiurea.

Familia răposatei a fost centrul vieții noastre românești din Munții Apuseni.

Trăiseră în vremile de belșug și fericire, la cari generația de azi n'a ajuns, decât pe vremea când i se pregătia prohodul.

Ana Filip, alături de soțul său, fruntașul național de odinioară Alexandru Filip, s'au ridicat în fruntea lumii românești din Munți, concentrând în jurul lor tot ce era bun și folositor, pentru a da un avânt cât mai intențat vieții noastre culturale de acolo.

Generația de azi, ne amintim numai de cei din urmă cincisprezece ani, dar generațiile, ce au ajuns vremuri mai bune, ar ști povesti neasemănat mai mult, de ospitalitatea și entuziasmul acestei familii fruntașe, unde se concentrau toate firele vieții naționale din Munți.

Adunarea „Fondului de teatru”, din 1900, a intrunit, în aceste din urmă două decenii, tot ce lumea românească avea mai distins, în casa de nobilă ospitalitate a doamnei Filip. Deși destul de înaintată în vârstă și pe atunci, ea a întovărășit pretutindeni pe oaspeții, ce îi avea; la serbările culturale din Abrud, la excursiile dela „Podurile” Câmpenilor, la Ghețarul dela Scărișoara, la Detunata: pretutindeni.

Imi amintesc de figura ei impunătoare, de înalta ei cultură, cu care putea să întrețină o societate cât de distinsă. În afară de atenția, cu care urmăria tot ce se publica în ziaristica și literatura mai nouă, avea la îndemână bogatele experiențe din drumurile, ce le-a făcut prin Franța și Italia; era un deliciu să o ascuți povestindu-ți de Luovu, sau de monumentele de artă din Florența.

„Reuniunea femeilor” și școala ei din Abrud, ar putea să înșiruie mai pe larg, meritele ce le-a avut răposata, muncind cu atâta strădanie și priecere, ca prezidentă și întemeietoare a lor.

Despre aceste vor glăsuși însă membrii oficiali — secretarii și prezidente — fie-mi permis și mie, care m'am înștrăinat din Munții noștri, să înșirui câteva amintiri din vremea tinereții, în legătură cu ceea ce s'a dus.

*

Înainte cu patrusprezece ani...

Eram pe atunci universitar, și doamna Filip, când i-am prezentat cel dintâi număr din „Luceafărul”, s'a bucurat, felicitând tânăra generație dornică de muncă, apoi a întrebat, cu un zîmbet de prietenească îndoială: „Si câți numeri o să apară din revista Dvoastră? Eu o abonez pe un an... sper că atâta vreme va stărui și hărnicia tinerilor”.

Când, după ani de zile, revista noastră tot mai „stăruia”, am rămas adese surprins, de atenția, cu care urmăria tot numărul, până în cele mai mici amănunte.

Să fie numai patrusprezece ani de atunci? Azi mi se pare că sunt cincizeci măcar, când biata

noastră cetățuie s'a prăbușit, și alcătuitoarii ei s'au imprăștiat, la cele patru vânturi!

Mai discută azi cineva literatură românească? Mai avem multe femei, de talia doamnei Filip, cari să se știe încălzii pentru preocupări culturale, începând cu școala de fetițe din Abrud și până la înjghebarea unei modeste literaturi „autohtone”?

*

Câți ani sunt de atunci?

Imi închid ochii, ca să-mi aduc mai bine aminte.

Imi amintesc de balurile Reuniunii femeilor... de excursiile la Detunata... de lumea ce era odată, și azi nu mai este...

Cât ai bate în palmi, doamna Filip știa să mobilizeze pe toți, pentru o petrecere improvizată, pentru o excursie mai mică, la șteampuri sau la „polog”...ori pentru una mai mare: la Detunata, la Vidra, ori la Ghețarul din Scărișoara...

Și Ghiuț, cu urechea lui fină de țigan-artist, simția, de cu bună vreme, ce se pregătește, și abia ne așezam, pe fânul de curând cosit, ori la umbra brazilor din preajma Detunății... și veselie se încinșea până târziu în noapte, când zarea începea să se rumenească la Răsărit.

În după-amiezile ce urmau balului Reuniunii, sănii vesele transportau toată colonia din Abrud, spre șteampurile din Gura-Cerbului, Zăpăciți de noaptea nedormită, gustam un păhar de vin cald... rădeam de dșoarele cam palide — erau mai frumoase așa — învălitate în blăni, până îi venea în gând unuia, să asvârlă un bruş de zăpadă, spre lumea, ce dormita, cu ochii deschiși...

Cât ai bate în palmi, toată situația era schimbată; voia bună reîncepea da capo!

*

Mi-e greu să mă mai gândesc la vremile acele.

Azi îmi pare, că viața ce-am trăit-o în Munți, a fost numai un vis: un vis frumos și — mincinos. S'a pornit, de undeva, un suflu de moarte și de primejdie — și mulți din cei mai iubiti s'au dus, ca să nu se mai înapoieze niciodată. Rândurile s'au rărit tot mai mult; — și azi, când aş vrea să mai revăd cunoștințele mele de odată, aş încerca mai mult regretul pentru cei duși, decât bucuria pușinilor, ce au mai rămas.

Vremile de aur ale Munților noștri au apus de mult. Pușini din martorii zilelor bune — Doamna Filip era printre ei — mai susțineau însuflețirea, dorul de muncă și veselie... Și-i vedem, cu durere, cum se strecoară, unul după altul, ca și când și-ar fi dat seama, că nu mai au la ce zăbovi pe lumea asta.

Deodată cu generația mai veche, se împrăștie și tineretul de ieri-alatâieri și chiar băieții, ce abia au trecut peste clasele liceului. Taifun-ul îngrozitor al războiului i-a asvârlit pe toți în fața tunurilor și a morții.

Câți din ei vor mai veni acasă?

Și ce vor mai afla cei ce se vor înapoia, după acest cumplit vihor al morții?

Va fi o lume nouă, cu alți oameni.

În lumea aceea nu va zimbi nimeni, și nimănui nu-i va da prin minte, să fie vesel.

Oamenii îmbătrâniți fără vreme se vor strecora pe alături ca umbrele; ciungi și orbi și tot soiul de schilavi.

*

Femei cu părul despletit, copii rămași pe drumuri, vor cere de pomană trecătorului...

Un fior de groază mă sguduie.

Cine mi-a sugerat acest tablou grozav?

Imi întorc privirea, să nu-l mai văd. Și, ca să uit presimțirile grozave, ce mă copleșesc, mă gândesc la trecut — la ceea ce a fost odată în țara Munților veseli, purtători de aur. Și par'că aud deslușit, cum se desprinde firul vrăjit al povești.

„A fost odată — ca niciodată...”

PENTRU „ALBUMUL DECORATIILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informații necesare (locul nașterii, regimentul, și faptele răsplătite cu medalia respe)

Trupe italiene și rusești pe teritoriul Greciei.

Quadrupla a ocupat fortul Karaburnu. — Ofensiva contra Salonicului. — Iminent conflict greco-italian?

Arad, 31 Ianuarie.

După Belgia, Serbia și Muntenegru, cele trei victime ale carnagiului european, soarta unui alt stat este Grecia.

Nu rămâne îndoială că Grecia trece astăzi prin unul dintre cele mai critice momente, în cari existența îi este pusă în joc.

Faptul a fost recunoscut chiar și de unul dintre cei mai influenți membri ai actualului cabinet d. Dragumis.

Nimeni nu poate să-și dea seamă astăzi — a spus ministrul elen — dacă Grecia este sau nu un stat.

Intr'adevăr, cele mai multe dintre teritoriile ei sunt ocupate de armate străine. Blocată din toate părțile de flota anglo-franceză, viața economică a Greciei este desființată, iar existența populației este la discreția aliaților, aceștia nepermițând importul alimentelor necesare, decât în limitele strictului necesar.

În ceea ce privește situația financiară este dintre cele mai triste, întrucât deficitul bugetar până astăzi atinge suma de 300 milioane lei, iar cheltuielile zilnice pentru armată sunt de o jumătate de milion. Iar ca corolar al acestei critice situații, au mai intervenit agitațiile interne, provocate de cele două curente ce există în opinia publică, cu privire la alipirea Greciei în marele dans al morții.

Până în cele din urmă Grecia care până acum se mărginește la declarații de simpatie pentru unii, protestări pentru alții, va trebui să-și clarifice situația și să ia o atitudine lămurită.

Cu teritoriile ocupate de aliați, încercuțată și sufocată de blocusul anglo-francez, Grecia va trebui să ia o atitudine pentru a scăpa de infometare, sau să depună armele.

Situația este dintre cele mai critice și cărmuitorii statului elin au nevoie de multă prudență pentru a scăpa țara de primejdia gravă ce o amenință.

Trupele de marină de pe vasele engleze, franceze, italiene și rusești, cari staționează în portul dela Salonic au debarcat pe peninsula Kara-Burnu. Garnizoana grecească nu a opus nici o rezistență.

„Corriere” anunță din Salonic: Detașamente engleze, franceze și soldați de marină italieni și ruși de pe crucișătoarele **Piemont** și **As-kold** au ocupat ieri fortificațiile și pozițiunile peninsulei Kara-Burnu, cari dominează intrarea dela Salonic. Numitul ziar italian relevă, că acesta e primul caz, când trupele italiene și rusești operează pe teritor grece.

Debarcarea la Kara Burnu — după cum se anunță din Salonic — s'a făcut sub scutul tunurilor vapoarelor de războiu. Comandantul garnizoanei grecești a protestat împotriva debarcării. În timpul debarcării, trupe de infanterie franceză a impresurat fortificațiile dinspre uscat și a provocat populația să părăsească peninsula. Motivul debarcării a fost, că submarine dușmane s'ar fi aprovizionat în apropierea peninsulei.

După părerea cercurilor militare grecești puterile centrale și aliații lor deocamdată nu vor ataca trupele ententei dela Salonic, până când nu vor curăți Albania de trupele sârbești și italiene. Aceste cercuri cred însă că ententa

nu va aștepta până atunci, ci în momentul care-l va găsi de potrivit, va începe ofensiva.

Se anunță din Atena, că guvernul grec fiind informat că o parte din trupele italiene din Albania și anume acelea dela Durazzo, vor fi trimise spre sud de Valona, în teritoriile grecești din Epirul de nord, a trimis instrucțiuni dlui Coremilas, ministrul Greciei la Roma, să protesteze în modul cel mai energic pe lângă guvernul italian, socotind aceasta ca o violare a teritoriului grec.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 29 Ianuarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: La nord-vest dela Usciesca lângă Năstru, azi dimineața Rușii au dat un atac împotriva capului de pod. Eroicele trupe de apărare însă au respins dușmanul. Teritoriul a rămas acoperit de cadavre rusești. Deasupra frontului dela Strypa a apărut ieri o divizie dușmană de aeroplane. Dintre 11 aparate rusești două au fost nimicite de către artileria noastră, iar alte trei au fost nevoite să aterizeze în dosul liniilor dușmane. Lângă Styr la Berestiani, avânturile noastre de campanie au respins puternice trupe rusești de recunoaștere.

Pe frontul italian: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul sud-estic: Trupele noastre au ocupat localitatea Alessio și portul adriatic San Giovanni di Medua. Am făcut pradă de războiu mulțime de muniții. În Muntenegru situația generală este liniștită. Din diferitele direcții ale țării ni se comunică, că populația întâmpină trupele noastre cu entuziasm. Prada de războiu luată la Lovcen s'a socotit până acuma în 314 tunuri, peste 50.000 puști și 50 mitraliere. Enumărarea nu s'a terminat încă.

Berlin, 29 Ianuarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: La nord-est de La Folie (nord-est de Neuville) pe o întindere de 1500 metri, trupele noastre au asaltat tranșeele dușmane și au făcut prizonieri 237 soldați între ei un ofițer și au luat pradă 9 mitraliere. În fața pozițiilor dela Neuville ocupate nu de mult, repetițiile atacuri franceze s'au zădărnicit. Inamicul însă a reușit să ocupe un al doilea crater explosiv. La Arras în partea vestică a St. Laurentului am ocupat cu asalt un șir de case. La sud dela Somme am ocupat satul Friese, iar din tranșeele sudice vreo 1000 metri. Francezii au lăsat în stăpânirea noastră 12 ofițeri, 924 soldați, 13 mitraliere și 4 aparate de svârlit bombe. La sud dela Lihons, o coloană a noastră de recunoaștere a năvălit până în linia a doua dușmană, a prins câțiva soldați și s'au reintors în tranșeele lor. În Champagne s'au dat vehemente lupte de artilerie și bombe. Pe vârful Combres exploziile Francezilor au cauzat slabe stricăciuni în tranșeele noastre. După ce dușmanul a încercat să ocupe craterul explosiv, a fost nevoit să se retragă din cauza pierderilor considerabile ce le-a suferit. La est de Maas, la Apremont, tunurile noastre de apărare au cauzat prăbușirea unui aeroplan dușman. Aviatorul a murit, observatorul a fost grav rănit. Atacul aerian dat împotriva orașului Freiburg în noaptea de 28 Ianuarie n'a pricinuit decât slabe stricăciuni. Au fost răniți un soldat și două persoane civile.

Pe frontul oriental: Situația generală este invariabilă. Avant trupe austro-ungare au respins repetițiile atacuri rusești dela Berestiani.

Pe frontul din Balcani: Nici un eveniment mai recent.

Budapesta, 30 Ianuarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: În cursul zilei de ieri, dușmanul și-a repetat atacurile contra capului de pod din nord-vestul Usciescului. Toate încercările de ocupare i s'au zădărnicit în fața eroismului trupelor noastre. Aproape în toate punctele liniei nord-estice artileria rusească a dezvoltat activitate potențată. În diferite direcții a lucrat și artileria grea.

Pe frontul italian: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul sud-estic: În Muntenegru domnește de-

plină liniște. În San Giovanni di Medua am luat pradă de războiu: 2 tunuri, mulțime gloanțe de tunuri și mare cantitate de cafea și pâine.

Berlin, 30 Ianuarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: La Vimi-Neuville și de aci spre sud, s'au continuat luptele pentru țimerea tranșeelelor ocupate de noi. Am respins un atac francez. Tranșeele ocupate la sud dela Somme este pe o lățime de 3500 și adâncime de 1000 metri. Aici am făcut prizonieri 17 ofițeri și 1270 soldați, printre cari și câțiva englezi. Francezii n'au dovedit decât slabă rezistență pe care am respins-o cu ușurință. În Champagne s'au dezvoltat vii lupte de artilerie. Pe restul frontului, timpul neprielnic a împiedecat focurile. Către seară după ce s'a limpezit aerul, Francezii au pornit violente canonade împotriva liniei noastre la est de Pont a Mousson. Am nimicit înaintarea coloanelor infanteriste dușmane.

Pe frontul oriental și din Balcani: Nici un eveniment de importanță.

Războiul european.

Președintele Wilson despre necesitatea înarmării Statelor-Unite.

Berlin. — Lui *Lokalanzeiger* i se anunță din Rotterdam: Despre discursul rostit în New-York de președintele *Wilson* la banchetul societății *Railway Business Association*, se publică acum rapoarte amănunțite. Președintele *Wilson* a pledat în cuvinte energice pentru potențarea înarmărilor Americii. În mesajul precedent adresat congresului el a spus că înarmarea nu se impune de urgență, de atunci însă a învățat multe. Nu este sentiment, care să fi prins rădăcini mai adânci în poporul american decât *iubirea de pace*. Am menținut pace — a continuat președintele — adeseori împotriva unei opoziții tari și sunt gata să întrebuintez în orice vreme toată puterea de care dispun, pentru ca să înlătur catastrofa unui războiu, deoarece sunt convins că Americanii nimic nu iubesc mai mult decât pacea. Aceste sunt principiile, pe cari se întemeiază viața lor. Ei sunt gata să-și apere în orice vreme cu armele prestigiul și cinstea lor. Eu nu doresc să provoc nici un conflict, dar nici nu voi da îndărăpt ca un las; dacă există vre-un lucru, pentru care țara și fiecare cetățean trebuie să lupte, e aceasta inviolabilitatea convingerii sfinte.

Imprejurările în cari se găsește lumea acum nu sunt aceleași, cari erau acum de curând. Nu pot spune cu siguranță cum se vor înfățișa mâne aceste împrejurări. Întrebuintez cuvântul mâne în sensul propriu. Nu îndrăznesc să retac aceasta și să las țara în convingerea, că mâne va fi tot o zi cu soare, ca azi. Statele-Unite nu vor fi nicicând partida agresivă, câtă vreme nu e vorba de cinstea lor, ele dor evita tot ce ar tulbura pacea mondială. Dar *americanii nu au cărna desvoltării lucrurilor* și noi trebuie să fim asigurați, că se servește credincios cauzei, care o avem drag, noi trebuie să fim pregătiți împotriva a tot ce o amenință.

Trupe de Buri și vase de războiu în Egipt.

București. — Agenția telegrafică engleză anunță din Londra: Se anunță oficial că prima brigadă de Buri a sosit în Egipt. Brigada deocamdată a fost încartirată în Alexandria.

„Naționalul” anunță din Paris: 3 cuirasate japoneze: **Kasuga, Tokina și Citozu**, vor sosi în două zile la Suez.

Tendințe monarhiste în Franța.

Budapesta. — Corespondentului unui ziar budapestan i s'a dat prilej în Lugano să vorbească cu un bineinformant și distins bărbat politic al Franței, care i-a declarat că războiul se dă în Franța de fapt îndărăptul frontului. *Pressa mondială* atribuie mișcării monarhisteilor o mică importanță, câtă vreme republica franceză își trăiește cele din urmă zile. Șeful monarhiștilor e ministrul de războiu Gallieni, iar aderenții republicei pun speranțe în generalul *Sarrail* și doresc să salveze republica prin reușita întreprinderii dela Salonic. De luni de zile se face agitație în tranșee, la țară și în

saloanele Parisului, în interesul regelui Albert, desemnat de rege al Franței de partidul clerical francez. Republica franceză va ieși biruitoare cu victoria ententei, și va peri cu înfrângerea acesteia.

Dispozițiuni privitoare la acostarea vaselor în portul Burgas.

Galați. — Căpitania portului a încunostințat pe navigatori că guvernul bulgar nu mai permite vaselor cu pânză și șlepurilor cu pavilion străin, ca să acosteze în portul Burgas și în orice punct din roka acestui port.

Această măsură a fost luată de statul bulgar din considerații privitoare la apărarea națională și în mod provizor. Atâta timp cât vor fi în vigoare aceste dispozițiuni, numai vasele cu vapori ale puterilor neutre, sau aliate cu Bulgaria vor putea pătrunde în portul Burgas.

Raporturile comerciale între Rusia și Japonia.

Roma. — Se anunță din Tokio că raporturile comerciale între Rusia și Japonia sunt desăvârșite. Cu aceasta se cimentează raporturile de alianță a ambelor state, începute cu ocazia războiului mondial.

Ofensiva germană în Balcani și ofensiva rusă în Galiția

București. — În cercurile diriguitorilor dela Berlin se dă ca sigur începutul ofensivei germane în Balcani pentru începutul lunii Februarie. În legătură cu această știre, Rușii au lansat șvonul că „formidabila” lor ofensivă în Galiția va începe în prima jumătate a lunii Martie.

Ingrădirea libertății individuale în Anglia

Copenhaga. — Din Londra se telegrafiază că cea mai înaltă instanță judiciară engleză a suspendat prerogativele actului *Habeas corpus* care a fost de secole mândria Angliei. De acum înainte orice englez va putea fi arestat și ținut în prevenție fără o prealabilă sentință judecătorească.

Presșa liberală anunță știrea fără ca s'o însoțească de vre-un comentariu.

Înaintarea Austro-Bulgarilor spre Durazzo și Valona.

Geneva. — Știri sosite aici anunță că trupele austro-ungare cari au ocupat Scutari, Dulcigno și Antivari se coboară în număr mare spre Durazzo. În același timp trupele bulgărești aflătoare în Albania se îndreaptă spre Valona.

Flota engleză va provoca o mare luptă navală.

Haga. — Știri din Londra anunță că în ultimul mare consiliu de război ținut acolo, s'a hotărât ca flota engleză să caute, cu orice risc, să atace coasta Germaniei și să primească o luptă decisivă cu flota germană în Marea Nordului.

San Giovanni di Medua ocupat de trupele austro-ungare.

Berna. — „Idea Nazionale” din Berna, anunță știrea, că trupele austro-ungare au ocupat orașul San Giovanni di Medua, iar unele detașamente au înaintat până la râul Ismi.

Trupele bulgare s'au ciocnit cu trupele lui Essad-pașa.

Berna. — Ziarului „Secolo” i se anunță din Roma, că în Albania meridională, s'au ivit trupele sârbești cari au fugit din Scutari. Orașul San Giovanni di Medua a fost ocupat de trupele austro-ungare.

Din Tirana se anunță că la Elbassan s'au ciocnit avangardele bulgare ce înaintase din Ohrida cu trupele albaneze a lui Essad-pașa.

Lupte violente pentru Hartmannsweilerkopf.

Bern. — Se anunță din Basel: Ieri, întreaga ziua s'au auzit bubuiturile tunurilor din direcția nord-vestică, cari lăsându-se seara s'au potențat. Gesticomul luptelor de artilerie din valea Schlierlach despre cari face amintire comu-

nicatul francez, nu se poate distinge așa lămurit, fiind distanța foarte mare. De pe frontul din Vosgi s'a auzit și în ziua următoare o canoadă violentă.

Briand în Roma.

Lugano. — „Tribuna” anunță, că miniștrii Briand și Sembat au plecat ieri seara din Paris în Italia.

Noul ministru de război sârb.

Petrograd. — *Ruskoje Slovo* anunță din Atena: Generalul Tersici, fostul comandant al diviziei de Sumadia va fi numit în zilele cele mai apropiate ministru de război în locul generalului Boioveci. Tersici e dela primul războiu balcanic cel mai popular general în armata sârbească.

Antanta a evacuat Mudros.

Atena. — *Nea Imera* e informată din Mudros că trupele anglo-franceze abandonând expediția împotriva Dardanelor, au fost duse la Salonic. Materialul de război a deosebit deosebita dus de aici. Stațiunea telegrafică a fost desființată, rămânând aici numai doi telegrafisti. Pe insulă se mai găsesc acum numai la 1000 soldați.

Presșa română despre situația războiului.

București. — Ziarul bucureștean „Libertatea” face următoarea apreciere a situației războiului:

— Pe frontul din Franța și Flandra: În regiunea Nieport, Germanii au desfășurat o extraordinară activitate de artilerie. Comunicatul francez anunță că Germanii au aruncat nu mai puțin de 20.000 obuze. În urma acestor bombardări, germanii au ocupat câteva pozițiuni. În regiunile Boeschlinge, Hetsas și Cstea-straate, artileria a fost activă din ambele părți. Detașamente au încercat să treacă la Hetsas, canalul, dar au fost înapoiate.

Frontul din Rusia: Activitate de artilerie în diferite puncte ale frontului. Cu deosebire viu a fost duelul de artilerie lângă Iluxov, pe Strypa de jos.

Pe frontul împotriva Basarabiei: atacurile au fost rare. Corespondenții de război anunță că Rușii aduc pe front noul întărit în vederea unor noi atacuri.

Frontul austro-ungaro-italian: atacuri austro-ungare în valea Giudicaria și în valea Lagarina. Activitate de artilerie în valea Sugana. Dealungul Isonzoului, ceața deasă a împiedecat orice acțiune. Un mic atac austro-ungar s'a produs în sectorul Santa Maria.

Frontul din Balcani: Trupele austro-ungare cari au ocupat Scutari se îndreaptă spre sud, având ca obiectiv portul Durazzo, spre care înalțează și trupe bulgărești din sud.

Frontul din Caucaz: Lupte la Erzerum.

Crăciunul și Boboteaza în tranșee.

— Regimentul 64. —

(Corespondență din tabără). Suntem în tranșee! Fiecare soldat își știe locul și datoria de împlinit. Cel de serviciu stă la locul de pază, ca să poată observa mișcările dușmanului, iar ceilalți îndeplinesc lucrările, ce se recer la o întărire cât mai bună a pozițiilor noastre. Așa trec zile după zile, și în clipele de răpaus ne gândim la luptele peste cari am trecut și cari au adus nu numai armatei noastre vază, de care se bucură, ci și neamului nostru o mândrie, care o vor simți și urmașii noștri.

În această preocupare militară ne pomem, că se apropie sărbătoarea Nașterii Domnului. Câte amintiri se leagă de această sărbătoare a păcii pe pământ și între oameni bunăvoire! Involuntar ne răsar chipurile alor noștri de acasă: al părinților, soției, copilășilor și al fraților, cari și de astădată sunt nevoiți a sărbători Crăciunul fără noi. Își poate închipui oricine simțăminte de durcioasă, ce ne-a cuprins toți! Sărmat până la grumazi, față în față cu dușmanul de moarte! Feciorii noștri însă nu s'au uitat de obiceiurile noastre strămoșești dela Crăciun, ci încă cu zile înainte s'au pregătit cu colinde, ca astfel să îmbucure prepușii și camerazii lor, și să sărbătorim Crăciunul după dătină străbună.

O plăcută și înduioșătoare surpriză ne-a pregătit însă preotul regimentului nostru, părintele Traian Petrișor. Acest regiment, care, după cum se vede, atât de bine cunoaște pe țara noastră, n'a putut întrelăsa de moment așa de sărbătorește, ca Crăciunul, fără de a

procura nouă și feciorilor noștri câteva momente plăcute. A instruat câțiva soldați și cu aceștia a umblat pe întreg frontul regimentului, cântând colinde la toate despărțimintele, ce erau în linia de foc. În tot locul a adresat feciorilor câteva cuvinte de mângâiere și întărire sufletească, urându-le sărbători fericite. Am avut deci câteva clipe plăcute, cari ne-au amintit de Crăciunul din satele noastre.

Poate ironia războiului a voit, ca în această zi de bucurie sufletească și mângâiere creștinească, să ne fie răpiți de obuzele dușmanului câțiva tovarăși de ai noștri, cari erau ocupați cu scurgerea apei și delăturarea noroiului, ce ajunge până în genunchi, de prin tranșee. Astfel părintele Petrișor, după ce ne-a procurat momente de evlavie creștinească, urmând datorită sale, a trebuit să verse lacrimi de durere sufletească pe sărâna, ce acopere rămășițele pământesti a tovarășilor noștri dispăruți.

În ziua plină de Crăciun a ținut s. liturgie. O capelă, făcută din ramuri de brad, în care se săvârșea sf. slujbă, iar soldații noștri, împreună cu soldații dela artileria, ce se află în raionul regimentului nostru, stăteau jur împrejur și cu capetele descoperite ascultau evlavioși s. slujbă și cuvintele răsperate, prin cari părinte Petrișor amintea de nașterea Domnului. Momente plăcute au fost acestea! O alinare a greului, de care e partașe viața soldatului din front.

Asemenea bucurie am avut și în ajunul Botezului Domnului, căci părintele Petrișor a știut și de data asta să-și dea seamă despre rolul, ce-l are și de câmpul de luptă! Eram ocupați cu lucrările necesare la întăritura în bună rânduală a tranșeelelor, când ne vine știrea, că preotul nostru a venit la noi în tranșee, ca după datina strămoșească să ne boteze cu apă sfințită. Numai cel ce a văzut acest mers cu Iordanul, își poate închipui, ce binefăcătoare influență a avut asupra soldaților noștri, ce înafără smerență și a părintelui Petrișor. Feciorii cu toată sferența sărutau sfânta cruce și apoi cu îndestulare sufletească și cu inima ușurată primeau stropirea cu apă sfințită. Cuvintele de mulțumire la adresa părintelui Petrișor, le rosteau feciorii cu o adevărată iubire fieră, iar la cuvintele de bună urare, ce le rostea la fiecare grup, feciorii îi răspundeau cu toată sinceritatea, dorindu-i reîntoarcere în deplină sănătate la familia sa. În ziua Botezului Domnului s'a săvârșit apoi sfințirea apei.

Atât în ajun, cât și în ziua aceasta părintele Petrișor și-a știut îndeplini datoria sa de preot, căci afară în liber a îndeplinit s. slujbă prescrisă, amintind feciorilor de botezul de sânge, de care s'a împărtășit regimentul, botez, care va rămâne pentru toate timpurile mărturie despre vitejia fiilor neamului, și ca o dovadă mai mult despre credința tradițională către patrie și tron.

Spre complectare trebuie să amintesc, că părintele Petrișor știe folosi toate momentele binevenite, pentru a împărtăși fraților învățături folositoare și pentru a-i întări sufletește, ca să poată susține greul zilelor de aici. Din când în când intră în tranșee, cu deosebire după ce se schimbă vre-un batalion, și aici se interesează de aproape de întreaga viață noastră de tranșee. Astfel am învățat a-l iubi și stima a nu numai ca pe un duhovnic, ci ca pe un camerad al nostru, care doare și se împărtășește greul vieții noastre de aici. Și noi îi suntem mulțumitori, căci: „Geteilter Schmerz, ist halber Schmerz”.

Vasile, Barbu, locotenent.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 31 Ianuarie 1916.

Franța în 1916.

Spiritualul și optimistul scriitor francez Henri Lavedan scrie la locul de frunte al primului număr din *L'Illustration* 1916, următoarele rânduri pe cari le traducem aci:

1916 ne găsește serioși cum n'am fost la începutul anului 1915 când ne făceam iluzii dulci că primăvara apropiată va pune capăt neliniștelor noastre. Și cu toate acestea... cu cât focul războiului se răspândește și se prelungește, suntem trecuți printr'o încreșcare neașteptată a cărei dificultate nu încetează să crească și, care trebuie să fie subliniată: încercarea obisnuinței...

În general o spun, că nu este vorba de suprimarea ori cărei veselii, suris, ori cărei desfătări. Avem chiar în mijlocul tuturor suferințelor dreptul și îndatorirea de a ne procura și simți veselie cinstită, sănătoasă, loială și iurată. Această veselie însă, mai mult

decât permisă și necesară, bineînțeles, n'are nici o comunitate cu exuberanța necuviincioasă și păcătoasă căreia vor să ne supună unii, adevărat prea puțin numeroși, pentru a desorienta mulțimea. Impotriva tuturor, trebuie să ne gândim mereu — că e războiu. În loc de a face încercări să-l uităm, dimpotrivă, e bine, necesar și moral să veghiem ca să nu-l dăm uitării nici pe o clipă. Să ne preocupe de dimineața până seara, mai cu seama în momentele când vrem să exclamăm: „deajuns, să nu ne mai gândim!” În această secundă a oscilației de slăbiciune, sufletul și inima noastră „turburată” cum obicinuesc soldații să zică, se trezesc și revin într-o forță superioară. Acest războiu atât de trist și îndelungat, și în același timp atât de grandios și de un sublim fără asemăn, acest războiu care vrea să ne absoarbă cu totul, nu-l vom putea suporta, decât urmărindu-l mereu, fără să-l abandonăm un moment, întovărășindu-l din întreg sufletul și trupul nostru.

Să nu căutăm să-i fugim din cale, nici să-l ocolim. Orice am face, trebuie să-l simțim mereu. El nu face parte din micile îngrijorări pe cari le evităm întorcându-ne capul. Când cineva îmi zice: „Bine dar mă obsedează!” am să-i răspund: „Cu atât mai bine, e tot ceea ce trebuie. Aceste tulburări nu sunt decât în avantajul nostru. Calmi, indiferenți, mulțumiți, nu revoltați”. Să n'avem temerile și îndoielile războiului, să-l îndurăm cu o bunăvoință întotdeauna gata de orice probe, să-i recunoaștem drepturile de a ne tulbura viața, de a ne contraria obiceiurile și a ne suprima cea mai mare parte a clipelor delicioase de recreație de altădată. Lucrul principal este să i ne închinăm în loc de a cere să ni se închine el. Astăzi el este cel care comandă, noi n'avem decât să ne supunem la toate legile lui fără vre-o discuție...

Comisiunile militare de supraarbitrare. Ministrul apărării țării a adresat o ordinațiune către toate municipiile, în care dă instrucțiuni privitor la constituirea comisiunilor militare de supraarbitrare pe anul 1916 și numește președinții acestor comisii. În baza ordinațiunii ministeriale, comisiunile din Arad, Budapesta, Dobrița, Eger, Biserica-albă, Fiume, Cașovia, Cluj, Sibiu, Cinci-biserici, Pojun, Șopron și în Croația și Slavonia: în Osiek și Zagreb se vor întruni în 10 Februarie, 12 Aprilie, 6 Iunie, 10 August, 10 Octombrie, 12 Decembrie și în caz de necesitate în zilele următoare de lucru, iar comisiunile din Besztercebánya, Brașov, Alba-Iulia, Komárom, Oradea-mare, Sătmar, Seghedin, Alba-regală, Timișoara și în Croația și Slavonia: în Carloveț și Petrovaradin în 17 Februarie, 26 Aprilie, 16 Iunie, 22 August, 27 Octombrie, 19 Decembrie și în caz de necesitate în zilele următoare de lucru. Comisiunile se vor întruni în edificii publice, iar nici decum în crâșme sau restaurante, nefiind aceste compatibile cu necesitatea procedurii de supraarbitrare.

Moartea lui Tabrinovici. Din Viena se anunță: Tabrinovici, care pentru asasinatul din Serajevo, a fost condamnat la douăzeci ani închisoare, a murit de tuberculosă în temnița din Theresienstadt. Tabrinovici a fost acela care a aruncat bomba asupra automobilului moștenitorului Francisc Ferdinand și după atentat s'a aruncat în râul Iliacica de unde a fost prins.

Pentru biserică din Ujfalău. Fundațiunea *Ilustrității Sale episcopului dela Oradea*. P. S. Sa episcopul Orăzii Dr. Demetriu Radu, a depus la administrația capitulară din Blaj 10.000 cor. cu destinația, ca interesele să fie întrebuințate la susținerea și îngrijirea bisericii din Ujfalău, a cărei întemeietor este. Fapta generoasă gărește de sine. — (U.)

Inmormântarea ministrului grec Theotokis. Se anunță din Atena: Inmormântarea ministrului de instrucție grec, Theotokis, a avut caracterul unui doliu național. Au luat parte la înmormântarea, care a fost făcută cu pompă militară regele, regina, corpurile legiuitoare și corpul diplomatic. Artileria a dat salve de onoare. Cele mai multe prăvălii au fost închise în timpul înmormântării. După serviciul funebral sicriul cu osemintele ministrului decedat a fost dus în Pireu pe bordul crucișătorului „Hellas” care îl va duce la Corfu, locul de naștere al ministrului.

Rectificare. Sunem rugați să dăm loc următoarelor rânduri:

În raportul despre serbarea ajunului anului nou, din Viena a rămas din nebăgarea de seamă a dlui N. Onică neamintit d. Al. S. Iorga, care a fost însărcinat

de către comitetul aranjator să deschidă serbarea printr'un cuvânt de salut. Ținem să constatăm și faptul că studenții cari beneficiază de ajutoarele coloniei române din Viena nu sunt nici pe departe în starea nemernicită și mai cu seamă nu sunt „copiii nimănui”!

Osteneala care și-au luat-o câțiva deputați și alți domni din colonie când au cerut și obținut pe seama acestor studenți până azi peste 5000 coroane ajutoare bănești, i-a plasat la „Studentenheim” etc., a făcut destul de plausibilă mâna îngrijitoare a acestor binevoitori, astfel că afirmațiunea cu „copiii nimănui” a stârnit mare nemulțumire în primul rând la acești studenți cari în să protesteze, rugând pe d. N. Onică să-și vadă de treabă, și lor să le dea pace. — *Coresp.*

Cutremur de pământ în Ardeal. „M. T.” anunță cu datul de Sâmbătă privitor la cutremurul din Ardeal: După rapoartele telegrafice primite de observatorul sismografic din Budapesta în comitatul Sibiului, la Turnu-roșu unde părăsește Oltul țara, s'au simțit la 20 de sguduitori accesorii, dintre cari cea din urmă a fost îndeosebi violentă. Terenul e în permanentă mișcare și e mare teamă că sguduirile se vor înnoi. Pare probabil că originea cutremurului e aproape de Turnu-roșu.

La redacție mai primim următoarele amănunte:

În Hamba (cott. Sibiu) din cauza sguduirii s'au crepat zidurile bisericii în mai multe locuri.

Știri alarmante, cari vorbesc de o adevărată panică în popor ne sosesc din comunele *Gurariului* (cott. Sibiu), *Cojocna* (cott. Cluj), *Galati* (cott. Bistrița-Năsăud), *Cristofitul-mare* (cott. Solnoc-Dobâca), *Bacamezău* (cott. Caras-Severin), *Bistrița* — unde acoperișul casei unui țaran s'a surpat, funcționarii din casa comitatului s'au retras în internul edificului, uși și ferestre s'au deschis de sine, și în alte locuri.

„Banda roșie” din București. Divizia de cercetări și urmărire de pe lângă prefectura de poliție din București a reușit să aresteze pe niște îndrăzneți membri ai asociațiilor unei bande numite „Banda roșie”, care a săvârșit în București peste 60 spargerii furând, peste 140 mii lei și numeroase bijuterii. Banda a fost prinsă într'o căruciumă din Calea Griviței.

Hindenburg abrogă frigul... Generalul Hindenburg, comandantul armatelor germane care operează pe frontul de est, în nordul Poloniei și în provinciile baltice, și care până azi a avut atâtea întâlniri victorioase cu Rușii, odată cu începutul iernei, s'a pomenit în fața unui nou dușman.

Acest nou dușman este „frigul” aliatul credincios al armatei rusești și unul din cele mai temute obstacole pe care le-ar putea întâlni o armată chiar în zilele noastre.

Generalul Hindenburg însă, a tranșat repede și această nouă dificultate, dând un ordin de zi unic până azi în analele militare, prin care frigul rusesc este pur și simplu abrogat.

Iată și textul acestui ordin de zi:

„Dacă în tranșee alături de un comandant ofițer sau sergent s'ar găsi soldați loviți de gloanțe, comandantul va primi drept răsplătă crucea de fier, pentru că s'a găsit în loc primejdios.

„Dacă însă s'ar găsi lângă el un singur soldat mort de frig, el va fi imediat împușcat pentru că n'a luat măsuri de precauțiune din vreme.

„Ori cât ar fi de groaznic frigul din Rusia, el nu trebuie să existe pentru soldații mei din tranșee. La noi fiecare om înseamnă ceva. Destui cad luptându-se. Ar fi un act criminal să-i lăsăm să piară pentru un lucru de nimic.

Frigul rusesc, nu trebuie să existe și pentru aceasta, eu îl abrog...”

După acest ordin de zi, s'ar părea că în Rusia, nu mai există iarnă. Termometrul neutral însă, arată că frigul continuă în ciuda generalului Hindenburg. (v.)

Bibliografie.

Calea Vieții: revistă cu învățături creștinești pentru poporul românesc, Nr. 1, cu următorul cuprins: „Calea vieții” articol introductiv, „Să facem bine până avem vreme”, „De vorbă cu credincioșii mei” (învățăturile părintelui Nicolae despre Biblie), „Pilde”, „Eroii noștri” (din cartea ep. Keppler), „Cu tine doamne vrem să fim” (poezie de Nicu Fluier), „Crâșma soră cu Romanul” de Zaharie Pop. — Prețul unui număr 30 fil. Abonamentul anual 3 cor., (România 4 lei), redacția și administrația: preot Dr. Nicolae Brânzeu, Vulcan, Hunyad m.

Ultima oră.

Inverșunarea situației în România.

— Avertisment la adresa României. —

Berlin. — „Berliner Tageblatt” publică la loc de frunte dela corespondentul său din Sofia, Dr. Leo Lederer:

Fără a fi avut loc o nemijlocită agravare, situația din România reclamă de câteva zile în grad potențat interesul cercurilor politice și diplomatice. Agitațiile împătritei înțelegeri continuă în București fără a fi slăbit și deși puterilor împătritei înțelegeri nu li-a reușit până acum să obțină în România rezultate pozitive, au reușit totuși să creeze o situație care provoacă îngrijorări pentru viitor la puterile centrale și aliaților lor. Atitudinea șovăielnică a actualului guvern al României a avut ca urmare, că cercuri bineinformate despre stările din România au o impresie tot mai nemulțumită atât în privința economică cât și militară.

Puterile împătritei înțelegeri au reușit să pună piedeci transportului de cereale cumpărate în România de puterile centrale.

În măsură și mai mare reclamă însă interesul cercurilor politice și diplomatice din Sofia situația militară din România. Deși România n'a ordonat până acum mobilizarea generală, optzeciimi din armata română sunt sub arme și cea mai mare parte a acestor trupe e centrală la granițele bulgaro-română și ungaro-română, câtă vreme trupele dela granița Basarabiei nu au fost sporite în mod esențial, tot așa și bateriile de coastă grele ale României sunt îndreptate și acum la granița împotriva Bulgariei și Ungariei, unde au fost transportate de pe coasta Mării Negre încă acum câteva luni. E clar, că stările aceste, având în vedere agitațiile neîntrerupte ale împătritei înțelegeri în București, reclamă cea mai mare atenție a puterilor centrale și a aliaților ei. Împătritea înțelegeri nici nu tănueste, că, în momentul, în care va începe marea ofensivă generală pe toate fronturile, speră să poată constrânge România și Grecia a se alătura acestei acțiuni. Stând astfel lucrurile de sine înțelese că succesive se va arăta necesitatea, ca România să fie provocată a-și preciza atitudinea. Mijloacele în acest scop nu le lipsesc puterilor centrale și aliaților lor, iar Englezii și Francezii vor avea să-și atribuie numai lor, dacă procedura ce au dovedit-o față de Grecia, va fi urmată în privința aceasta de puterile centrale.

ALIANȚA INTRE GRECIA ȘI BULGARIA.

Logodna principelui moștenitor grec cu o principesă bulgară.

Salonic. — Știri din Atena anunță că la curtea regală grecească se pune la cale logodna prințului moștenitor al Greciei cu una din principesele bulgare. În cercurile conducătoare grecești se afirmă că această căsătorie, care s'ar face sub auspiciile Germaniei, ar fi urmarea unei alianțe ce se pune la cale între Grecia și Bulgaria.

Se afirmă că Venizelos ar fi trimis o scrisoare de protestare regelui, în care i se atrage atenția asupra urmărilor grave ce poate avea această atitudine politică.

50 MII SOLDAȚI GERMANI LA CONSTANTINOPOL.

Haga. — Ziarele engleze publică știrea că la Constantinopol au sosit zilele acestea 50.000 soldați germani și că se mai așteaptă sosirea de noi trupe germane. Se crede că aceste trupe sunt destinate să întărească armata turcească pe frontul din spre Egipt.

RUȘII ÎNTĂRESC FRONTUL BUCOVINEAN.

Cernăuți. — Rușii au primit noi întăriri de trupe de pe frontul dintre Rarancea și Toporăuți. În special cavalerie multă și artilerie grea.

TRATATIVE INTRE BULGARIA, FRANȚA ȘI ANGLIA.

Sofia. — În cercurile oficiale se afirmă că între Bulgaria, Franța și Anglia se urmează tratative indirecte pentru schimbul de prizonieri invalizi.

Redactor responsabil: Constantin SAVU.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă. :

Prețuri :
moderate :